

Motion till riksdagen 2013/14:Sf19

av Tomas Eneroth m.fl. (S)
med anledning av prop. 2013/14:116

Mer fokuserad nedsättning av socialavgifterna för de yngsta

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen avslår proposition 2013/14:116.

Motivering

Regeringen har misslyckats i kampen mot ungdomsarbetslösheten. Ungdomsarbetslösheten har stigit både i absoluta tal och som andel av arbetskraften, och antalet unga långtidsarbetslösa har tredubblats. Sverige har en högre ungdomsarbetslöshet än de flesta jämförbara länder.

Andelen arbetslösa unga varierar stort beroende på vilken utbildningsnivå de har, men regeringen har inte förstått utbildningspolitikens roll för att bekämpa ungdomsarbetslösheten. Andelen elever som klarar sig genom grundskola och gymnasium har inte ökat – på grundskolenivå har den tvärtom sjunkit år efter år med alliansstyre. De gymnasiala yrkesutbildningar som ger goda chanser till jobb har tappat i attraktionskraft i och med alliansregeringens förändring av gymnasieskolan där det blivit krångligare att läsa vidare senare i livet om man väljer en yrkesutbildning. Både antalet yrkeshögskoleutbildningar och antalet platser på dessa utbildningar har varit färre än vad både arbetsgivare och unga efterfrågat. Högskolan har skurits ned både i antalet platser och i målsättningen om hur stor del som ska studera vidare – trots god efterfrågan från arbetsgivarna, trots rekordhög intresse för högskolestudier bland de unga, och trots att Sverige går emot den internationella trenden att öka andelen högskoleutbildade.

I stället har regeringen satt sitt hopp till generella nedsättningar av arbetsgivaravgiften. Nedsättningen av socialavgifter för unga kostar skattebetalarna omkring 14 miljarder kronor netto varje år. Det är ett ineffektivt skatteundantag, eftersom det inriktas mot de unga som redan har jobb – inte dem som saknar det. Följaktligen har reformerna dömts ut av en nära nog enig expert-

Fel! Okänt namn på

kår – även regeringens egna experter. Riksrevisionens bedömning är att sänkningen har lett till begränsade sysselsättningseffekter och höga dödviktseffekter, dvs. att samma personer som får arbete genom åtgärden ändå skulle ha anställts. Regeringens finanspolitiska råd kommer till slutsatsen att ”lägre arbetsgivaravgifter för alla ungdomar är en dyr och ineffektiv åtgärd för att sänka ungdomsarbetslösheten”. Konjunkturinstitutet menar att sysselsättningseffekterna kommer att bli små, minst i näringslivet, trots att kostnaden för reformen är betydligt högre i denna sektor. IFAU har dömt ut reformen utifrån tidigare forskning och menar att ”de flesta av de jobb som vi ser efter halveringen av arbetsgivaravgiften skulle vi ha sett ändå”. Ekonomistyrningsverket avstyrker regeringens förslag både av hänsyn till kostnadseffektivitet och på grund av risken för ökat krångel för arbetsgivarna. I en rapport från ekonomiska avdelningen på Finansdepartementet utvärderas regeringens reformer, och minst effekt tror man att de sänkta socialavgifterna för ungdomar har. Av alla de expert- och forskningsresurser som står till regeringens och det offentliga samtalets förfogande har helt enkelt denna politik utomordentligt litet stöd.

Anledningen till att reformen har misslyckats och med all sannolikhet kommer att misslyckas även framöver är kort sagt att resurserna satsas på de ungdomar som redan har arbete, i stället för de ungdomar som saknar arbete. Det finns väldigt stora behov av att satsa på det som skulle göra ungdomar mer anställningsbara. Samtidigt har resurserna för en verkligt jobbskapande politik blivit alltmer knappa, i och med de allt större underskotten i de offentliga finanserna som enligt Ekonomistyrningsverket kommer att uppgå till 87 miljarder kronor bara för 2014.

I detta läge har Sverige inte råd att fortsätta med en inriktning på reformer som i sämsta fall inte givit någon sysselsättningseffekt alls, och i bästa fall 10 000 arbetstillfällen, till en kostnad av drygt 14 miljarder kronor per år. Det motsvarar – som allra bäst – en kostnad om 1,4 miljoner kronor per nytt arbetstillfälle. Det är ungefär fyra gånger så mycket som den verkliga kostnaden för att anställa en ung person även om arbetsgivaravgiften vore på ordinarie nivå. Att rikta ytterligare en kvarts miljard kronor i varaktigt offentlig-finansiell kostnad till detta kan inte beskrivas som något annat än ansvarslost.

Stockholm den 2 april 2014

Tomas Eneroth (S)

Eva-Lena Jansson (S)

Kurt Kvarnström (S)

Shadiye Heydari (S)

Fredrik Lundh Sammeli (S)

Jasenko Omanovic (S)

Annelie Karlsson (S)